Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE1084

[Total No. of Pages : 4

[6525]-508
T.Y. B.Com.
355 (C) : BUSINESS LAW AND PRACTICES (Paper - II)
(2019 CBCS Pattern) (Semester - V)

Time : 2½ Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates :

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) A) Fill in the blank with the most appropriate alternative (any Five) **[5]**

i) What does the term "Unfair Labour Practices" refer to in the context of Labour Laws in India?
   a) Practices that promote employee welfare
   b) Practices that violate the rights of workers
   c) Practices that encourage collective bargaining
   d) Practices that promote workplace safety

ii) What is the primary purpose of the Labour Policy of India?
   a) To promote unfair labour practices
   b) To protect the rights and interests of workers
   c) To discourage collective bargaining
   d) To limit the scope of labour laws

iii) What is the objective of the Factories Act, 1948?
   a) To regulate taxation in factories
   b) To ensure the health, safety, and welfare of workers in factories
   c) To regulate export-import activities in factories
   d) To promote industrial growth in factories

iv) What is the purpose of licensing and registration of factories under The Factories Act, 1948?
   a) To monitor employee attendance
   b) To ensure compliance with safety standards
   c) To regulate factory taxation
   d) To promote export activities

v) Who oversees the administration of the Employees' State Insurance Scheme?
   a) Ministry of Finance
   b) Employees Provident Fund Organization (EPFO)
   c) Employees State Insurance Corporation (ESIC)
   d) Reserve Bank of India (RBI)

SPPUQuestionPapers.com

P.T.O.

vi) What are the key schemes under The Employees Provident Funds and Miscellaneous Provisions Act, 1952?

a) Provident Fund Scheme only
b) Pension Scheme only
c) Both Provident Fund and Pension Schemes
d) Insurance Scheme only

B) Match the following. **[5]**

Column A	Column B
i) Labour Laws- Working Conditions	a) A person aged between fifteen and seventeen
ii) Labour Laws- Social Security	b) Health, safety, welfare, and working hours of employees
iii) Adolescent	c) Employee covered under ESI
iv) Insured Person	d) Both the employer and employee
v) Contributions towards the provident fund	e) Ensures workers' financial well-being

Q2) Write a short note (any two) (150 words each) **[10]**

a) Labour Laws in India.
b) Powers of Inspectors as per the Factories Act.
c) Sickness benefit as per the Employees State Insurance Act.
d) Employees' Deposit-linked Insurance Scheme.

Q3) Answer the following questions

a) Explain the labour policy of India and its importance. **[8]**
b) What are the provisions of the Factories Act regarding the safety of factory workers? **[7]**

Q4) Answer the following questions

a) What benefits do employees receive under the Employees State Insurance Act? **[8]**
b) What is the scope of The EPF Act, 1952? **[7]**

SPPUQuestionPapers.com

Total No. of Questions : 4]

PE1084

[6525]-508

T.Y. B.Com.

355 (C) : BUSINESS LAW AND PRACTICES (Paper - II)

(2019 CBCS Pattern) (Semester - V)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *2½* तास] [एकूण गुण : *50*

सूचना :– *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

3) संदर्भासाठी इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.*1)* अ) सर्वात योग्य पर्यायाने रिक्त जागा भरा. (कोणतेही पाच) [5]

i) भारतातील कामगार कायद्यांच्या संदर्भात ''अनुचित कामगार प्रथा'' या शब्दाचा संदर्भ काय आहे?

अ) कर्मचाऱ्यांच्या कल्याणाला प्रोत्साहन देणाऱ्या प्रथा

ब) कामगारांच्या हक्कांचे उल्लंघन करणाऱ्या प्रथा

क) सामूहिक सौदेबाजीला प्रोत्साहन देणाऱ्या प्रथा

ड) कार्यस्थळाच्या सुरक्षिततेला प्रोत्साहन देणाऱ्या प्रथा

ii) भारताच्या कामगार धोरणाचा मुख्य उद्देश काय आहे?

अ) अनुचित कामगार प्रथांना प्रोत्साहन देणे

ब) कामगारांच्या हक्कांचे आणि हिताचे रक्षण करणे

क) सामूहिक सौदेबाजीला परावृत्त करणे

ड) कामगार कायद्यांची व्याप्ती मर्यादित करणे

iii) कारखाना अधिनियम, 1948 चे उद्दिष्ट काय आहे?

अ) कारखान्यांमध्ये कर आकारणीचे नियमन करणे

ब) कारखान्यांमधील कामगारांचे आरोग्य, सुरक्षितता आणि कल्याण सुनिश्चित करणे

क) कारखान्यांमधील निर्यात–आयात उपक्रमांचे नियमन करणे

ड) कारखान्यांमध्ये औद्योगिक वाढीस चालना देणे

iv) कारखाना अधिनिमय, 1948 अंतर्गत कारखान्यांचा परवाना आणि नोंदणीचा उद्देश काय आहे?

अ) कर्मचाऱ्यांच्या उपस्थितीचे निरीक्षण करणे

ब) सुरक्षा मानकांचे पालन सुनिश्चित करणे

क) कारखाना कर आकारणीचे नियमन करणे

ड) निर्यात उपक्रमांना चालना देणे

SPPUQuestionPapers.com

v) कर्मचारी राज्य विमा योजनेच्या कारभारावर कोण देखरेख ठेवते?
   अ) अर्थ मंत्रालय
   ब) कर्मचारी भविष्य निर्वाह निधी संघटना (EPFO)
   क) कर्मचारी राज्य विमा महामंडळ (ESIC)
   ड) रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया (RBI)

vi) कर्मचारी भविष्य निर्वाह निधी आणि विविध तरतुदी कायदा, 1952 अंतर्गत कोणत्या प्रमुख योजना आहेत?
   अ) केवळ भविष्य निर्वाह निधी योजना
   ब) केवळ निवृत्ती वेतन योजना
   क) भविष्य निर्वाह निधी आणि निवृत्ती वेतन योजना दोन्हीं
   ड) केवल विमा योजना

ब) योग्य जोड्या लावा. **[5]**

रकाना 'अ'	रकाना 'अ'
i) कामगार कायदे–कामाच्या अटी	अ) पंधरा ते सतरा वयोगटातील व्यक्ती
ii) कामगार कायदे–सामाजिक सुरक्षा	ब) कर्मचाऱ्यांचे आरोग्य, सुरक्षा, कल्याण आणि कामाचे तास
iii) किशोरवयीन	क) कर्मचारी ईएसआय अंतर्गत समाविष्ट
iv) विमाधारक व्यक्ती	ड) नियोक्ता आणि कर्मचारी दोघेही
v) भविष्य निर्वाह निधीसाठी योगदान	इ) कामगारांचे आर्थिक कल्याण सुनिश्चित करते

प्र.2) थोडक्यात टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) (प्रत्येकी 150 शब्द) **[10]**

अ) भारतातील कामगार कायदे
ब) कारखाना अधिनियमानुसार निरीक्षकांचे अधिकार
क) कर्मचारी राज्य विमा कायद्यानुसार आजारपणाचा लाभ
ड) कर्मचारी ठेव–लिंक विमा योजना

प्र.3) खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या.

अ) भारताचे कामगार धोरण आणि त्याचे महत्त्व स्पष्ट करा. **[8]**
ब) कारखान्यातील कामगारांच्या सुरक्षेबाबत कारखाना अधिनियमात काय तरतुदी आहेत? **[7]**

प्र.4) खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या.

अ) कर्मचारी राज्य विमा कायद्यांतर्गत कर्मचाऱ्यांना कोणते फायदे मिळतात? **[8]**
ब) ईपीएफ कायदा, 1952 ची व्याप्ती काय आहे? **[7]**

SPPUQuestionPapers.com